

Harry Harrison
BILIS, GALAKTIKOS DIDVYRIS
Mokslinis fantastinis romanas ir
apsakymai

Bilis buvo paprastas kaimietis taikioje Figerinadono-2 planetoje. Ir reikėjo gi jam susigundyti Kosmoso desantininko karjera. Beprotiški nuotyčiai apmokymų stovykloje, neįtikėtini įvykiai koviniame žvaigždėlaivyje, baisiausių žmonijos priešų čindžerių kliautys aliumininėje Helioro planetoje - tik vargais negalais Bilis, Galaktikos Didvyris, įveikia jo lemčiai tekusias negandas...

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ,
LAIMA GRIGALIŪNIENĖ

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
198 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Harry Harrison - BILL, THE GALACTIC HERO
London, Gollancz, 2000

Copyright © by Harry Harrison, 1965

Cover art copyright © by Boris Vallejo, 1998

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 2001

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turinys

BILIS,
GALAKTIKOS DIDVYRIS

IŠLIKUSI PLANETA

BANDOMASIS SKRYDIS

IŠTATYMO RANKA

SMALSUSIS ROBOTAS

REMONTININKAS

Pastabos

BILIS, GALAKTIKOS DIDVYRIS

PIRMOJI KNYGA

Pirmas skyrius

Bilis taip niekad ir nesuprato, kad dėl visko, kas jam nutiko, kaltas geidulingumas. Juk jeigu giedrame Figerinadono-2 danguje tą rytą nebūtų spindėjusi tokia kaitri saulutė ir jeigu Bilis netyčia nebūtų pamatęs baltutėlaičio it cukrus, apvalaino tarsi statinaitė upelyje besimaudančios Ingos-Marijos Kalifigijos užpaka-liuko, karštas kūniškas troškimas nebūtų atitraukęs jo dėmesio nuo arimo ir jis būtų išvaręs vagą kažin kur už kalvos dar gerokai prieš atsklindant nuo kelio kerintiems muzikos gar-sams. Bilis nebūtų jų išgirdęs, ir visas tolesnis jo gyvenimas būtų susiklostęs visai visai kitaip. Bet kadangi muzika skambėjo kažkur šalia, jis paleido prie robomulo prijungto plūgo ranke-nas, atsigręžė ir išsižiojo iš nuostabos.

Reginys išties buvo pasakiškas. Paradui vado-

vavo dvylikos pėdų aukščio robotas-orkestras, stulbinantis visus aukšta juodutėle husariška kepure, kurioje slypėjo garsiakalbiai. Kolonas primenančios auksu tviskančios kojos nešė jį į priekį, o trisdešimt lanksčių rankų trukčiojo stygas, tarškino ir spaudinėjo begalės muzikos instrumentų klavišus. Užkrečiantys maršo garsai įkaitino Bilį, ir grubiais batais apautos tvirtos valstietiškos kojos pačios pradėjo šokti, kai žvilgantys kareivių auliniai nutrepsėjo keliu. Desantininkai žygiavo šauniai atstatę krūtines, ant raudonų švarkų skimbčiojo medaliai - pasaulyje tikrai nebuvo gražesnio vaizdo. Procesiją užbaigė variu ir galionais tviskantis seržantas, karstyte apsikarstęs medaliais bei ordinų juostelėmis, segintis kardą ir karabiną, plienu žėrinčiomis akimis. Jis kibių žvilgsniu nužvelgė Bilį, kuris persisvėręs per pertvarą spoksojo į visus šiuos stebuklus. Seržantas linktelėjo žilą galvą, tarsi sąmokslininkas mirktelėjo ir perkreipė geležinius spąstus primenančią burną, nutaisydamas kažką panašaus į draugišką šypseną.

Mažosios armijos ariergarde slyščiodami ir šokčiodami per duobutes riedėjo virtine išsiri-kiavę pagalbiniai robotai. Kai ir jie pražvangėjo pro šalį, Bilis gremėzdiškai persiropštė per

užtvary ir nurisnojo iš paskos. Atkampiname jų kaime įdomių dalykų nutikdavo nedažniau negu dusyk per ketverius metus, taigi jis nieku gyvu neketino pražiopsoti įvykio, žadančio tapti trečiuoju.

Kai Bilis atbėgo į turgaus aikštę, ten jau buvo susirinkusi įkvepiančio džiazso koncerto atviliota minia. Robotas galvotrūkčiais nėrė į gaivinančias maršo "Kosminis desantas šturmuoja padangę" bangas, prasiveržė pro "Žvaigždžių mūšių dundesį" ir bemaž susinaikino siautulinyje "Pionieriai Pithedo tranšėjose" ritme. Jis taip įsismarkavo, jog jo koja atitrūko nuo kūno ir išlėkė į orą. Robotas vikriai pagavo ją beskrendančią ir grojo toliau balansuodamas ant vienos kojos ir mušdamas į taktą nutrauktąja galūne. Kai pučiamieji išleido paskutinį širdį veriantį klyksmą, jis parodė nuolauža į kitą aikštės pusę, kur, tarytum burtų lazdele mostelėjus, atsirado platus kino ekranas ir kilnojamas baras. Kareiviai nedvejodami dingo baro gelmėse, ir džiaugsmingai iki ausų išsišiepęs seržantas verbuotojas liko vienas robotų draugijoje.

- Eikškit, vyručiai! Gėrimai už dyką imperatoriaus sąskaita ir stulbinantys filmai apie nuotykius tolimuose kraštuose, kurie neleis jums

užmigti, kol mauksite gėralą! - subliuvo jis nepaprastai garsiu džeržgiančiu balsu.

Dauguma - tarp jų ir Bilis - priėmė kvietimą; tik keli gudresni, labiau patyrę vyriokai nepasidami šūkalojimo vogčiomis dingo už namų.

Robotas, kuriam vietoje bambos styrojo čiaupas, o šlaunyje slypėjo neišsenkančios plastmasinių stiklainaičių atsargos, dalijo gaivinančiuosius gėrimus. Bilis pasimėgaudamas gurkšnojo skystimėlį ir gėrėjosi kvapą gniaužiančiais kosmoso desantininkų nuotykiiais. Vaizdas buvo spalvotas, su girdimaisiais efektais ir infragarsiniais stimulatoriais. Ten buvo ir mūšių, ir mirties, ir pergalių, nors žūdavo, savaime aišku, tiktai čindžeriai: kareiviai blogiausiu atveju atsi-pirkdavo menkais įbrėžimais, kuriuos tuojau pat paslėpdavo tvarsčiai. Kol Bilis grožėjosi šiuo reginiu, seržantas verbuotojas Griu nenuleido godžiai žėrinčių kiauliškų akučių nuo galingo vaikino sprando.

"Šitas kaip tik!" - kriuksėjo jis panosėje, nesąmoningai laižydamosis geltonu liežuvium ir beveik fiziškai jusdamas kišenėje premijinių monetų svorį. Visi kiti - grynas šlamštas: nukaršę seniai, storos bobos, apsisnargliavę berniūkščiai ir kitoks niekalas. Bet šitas! Nuo-stabus patrankų mėsos gabalas - plačiapetis,

garbanotas, masyviu žandikauliu. Įprastu judesiu uždėjęs ranką ant jungiklio seržantas sumažino foninį infragarsą ir nukreipė koncentruotą spindulį tiesiai į savo aukos pakaušį. Bilis pasimuistė ant kėdės įsijausdamas į prieš akis liepsnojančių grandiozinių kautynių panoramą.

Kai nuskambėjo paskutiniai mūšio akordai ir užgeso ekranas, robotas barmenas skardžiai pabarškino į metalinę krūtinę ir sustūgo: "GERK! GERK! GERK!" Publika paklusniai it avėlės nukinkavo prie jo, bet Bilį galinga ranka ištempė iš minios.

- Žiūrėk, vaicine, ką aš tau turiu, - pratarė seržantas tiesdamas jam stiklinę su tokiu valių slopinančių narkotikų kiekiu, kad dalis jų nusėdo stiklinaitės dugne. - Tu esi vyrukas kaip reikiant, visi kiti bernai tavo puspadžio neverti. Ar niekad nesvajojai apie kareivio karjerą, ką?

- Koks iš manęs kariūnas, šaržante! - Bilis pakrutino žandikaulius, nusispjovė stengdamasis atsikratyti netikėto šveplumo ir nusistebėjo, kodėl staiga jo smegenis aptraukė rūkas. Nors stebėtis reikėjo tvirtu jo protu, kuris nepaisant arkliškos narkotikų ir stimuliatorių dozės išsaugojo bent šiekį tokį sugebėjimą mąstyti. - Aš ne karui sutvertas. Norėčiau duoti kuo daugiau naudos; mano svajonė - įgyti trąšų

techniko profesiją. Štai netrukus užbaigsiu neakivaizdinį kursą...

- Šūdinas darbas tokiam šauniam vaikinui! - šūktelejo seržantas sugriebdamas Bilį už rankos ir apčiupinėdamas bicepsus. Akmuo! Jis vos atsigynė pagundos žvilgterėti Biliui į burną ir apžiūrėti nuolatinius dantis. Tiek to, dar suspės! - Tegu tokį darbą dirba tas, kuris daugiau niekam netinka. Argi ši profesija bent kiek perspektyvi? O karinėje tarnyboje - jokių ribų. Dievulėliau, juk pats didysis admirolas Pflungeris nuėjo, taip sakant, visą ilgą kelią nuo rekrūto iki grand-admirolo! Tu tik pagalvok!

- Ką gi, misteriai Pflungeriui visai neblogai, bet man tai ir trąšos - netgi labai įdomus dalykas. Ak! Kodėl gi akys šitaip limpa? Gal reikėtų numigti, ar ką?

- Drožk, bet pirmiausiai pagerbk mane - žvilgterėk čionai! - seržantas užstojo jam kelią ir parodė didžiulę knygą, kurią laikė mažutis robotas. - Drabužis apibūdina žmogų. Padorus žmogus gėdytūsi iškišti nosį laukan dėvėdamas štai tokias apdriskusias drapanas, kokiomis tu apsiskarmaliavęs, arba avėdamas štai tokius kaimiškus kaliošus. Kuriems velniams rengtis *taip*, jeigu galima - štai *šitaip*!

Bilis žvilgsniu nusekė storą seržanto pirštą iki

spalvoto paveikslėlio, vaizduojančio kareivį, vilkintį raudoną paradinę uniformą, kuris stebuklingu būdu įgijo Bilio veidą. Seržantas vertė puslapius, ir kiekvienoje naujoje iliustracijoje uniforma darėsi vis prašmatnesnė, o laipsnis - aukštesnis. Bilis apstulbęs įsistebeilijo į paskutinį paveikslėlį, vaizduojantį jį su grand-admirolo uniforma bei pliumažu ant šalmo; odą apie akis išmargino žąsų kojelės, viršum lūpos puikavosi žili ūsiukai, tačiau veidas, be abejonės, buvo jo.

- Štai koks tu tapsi, - kuždėjo jam seržantas, - kai užkopsi į patį sėkmės laiptų viršų... Nagi, pamėgink pasimatuoti uniformą! Ei, siuvėjau!

Bilis jau ketino paprieštarauti, bet seržantas užkimšo jam burną storu cigaru; nespėjo nelaimingasis jo išspjauti, kai iš kažkur išriedėjęs robotas-siuvėjas mostelėjo ranka-užuolaida ir tuoju pat išrengė Bilį nuogai.

- Ei! Ei! - šūktelėjo Bilis.

- Nebijok! - subaubė seržantas įkišdamas galvą pro užuolaidą, nužvelgdamas Bilio raumenis ir kone alpėdamas iš pasitenkinimo. Jis bakstelėjo pirštu į saulės rezginį (akmuo!) ir vėl dingo.

- Oi-ei! - aiktelėjo Bilis, kai siuvėjas išsitraukęs

Šaltą plieninį metrą pradėjo jį matuoti. Cilindriško roboto kūno gelmėse kažkas tyliai žvangtelėjo, ir iš plyšio priešakyje iššliaužė akinančiai raudonas švarkas. Jis akimirksniu atsidūrė Biliui ant pečių, o žėrinčios auksinės sagos užsisegė pačios. Paskui švarką išlindo nuostabūs pilki moleskino bridžiai ir žvilgantys lakiniai batai iki kelių. Bilis tiesiog nustėjo, kai užuolaida dingo ir priešais jį atsirado didžiulis veidrodis.

- Mergužėlės pamačiusios tokį švarką visai galvas pames, - pasakė seržantas. - O ką, viskas netgi labai teisėta!

Putlių Ingos-Marijos Kalifigijos pusrutulių vizija akimirksniui aptemdė Bilio akis, o atsitokėjęs jis pamatė, jog spaudžia rankoje plunksną ruošdamasis pasirašyti verbuotojo pakištą sutartį.

- Ne, - pasakė Bilis šiek tiek stebėdamasis savo paties nesukalbamumu. - Nenoriu. Trašų technikas...

- Ir ne tik šis nuostabus švarkas - tu gausi dar rekrūto premiją, nemokamą medicininę priežiūrą ir prašmatniausių medalių. - Seržantas atvožė roboto paslaugiai paduotą plokščią dėžutę ir pademonstravo įvairiaspalvių juostelių ir barškaliukų margumyną. - Štai "Garbingasis naujoko medalis", - iškilmingai ištarė jis

prismeigdamas prie plačios Bilio krūtinės akmenimis inkrustuotą ūko atvaizdą ant žalio kaspino. - O štai "Imperatoriškasis proginis paaukuotasis ragas", "Pirmyn, nugalėkime žvaigždes", "Garbė ir šlovė kritusių didvyrių motinoms" ir "Neišsenkantis gausybės ragas". Pastarasis, tiesa, nieko nereiškia, bet atrodo klasiškai, be to, jame patogiu laikyti prezervatyvus.

Seržantas per žingsnį atsitraukė ir ėmė gėrėtis juostelėmis, tviskančiais medaliais ir įvairiaspalviais stikliukais apkabinėta Bilio krūtine.

- Ne, vis vien nenoriu, - atsakė Bilis. - Ačiū už pasiūlymą, bet...

Seržantas išsišiepė, pasirengęs netgi šiam paskutiniajam pasipriešinimo protrūkiui, ir spustelėjo mygtuką ant savo diržo, kuris įjungė hipnospiralę naujuose Bilio batuose. Galingas srautas plūstelėjo į nervų galūnes, užsispyrėlio ranka šoktelėjo aukštyn, o kai migla prieš akis išsisklaidė, jis nustebeš pamatė ant sutarties savo parašą.

- Bet...

- Sveikinu įstojus į kosmoso desantą! - sugriaudėjo seržantas pliaukštelėdamas jam per nugarą (trapecijios formos uola!) ir atėmė

parkerį. - RIKIUOT! - dar garsiau sustaugė jis, ir rekrūtai pabiro iš baro.

- Ką jie padarė mano sūnui! - pratrūko spigiai raudoti aikštėje pasirodžiusi Bilio motina. Viena ranka ji daužėsi į krūtinę, o kita tempėsi mažąjį Čarlį. Čarlis žliumbė ir buvo prišlapinęs kelnes.

- Jūsų sūnus tapo šlovingu imperatoriaus kareivių, - pareiškė seržantas spyriais rikiuodamas apgirtusius rekrūtus į koloną.

- Ne! Tik ne tai! - sriūbavo nelaimingoji raudomasi žilstančius plaukus. - Pasigailėkite vargšės našlės ir vienintelio jos maitintojo... Maldauju...

- Mama! - puolė prie jos Bilis, bet seržantas nustūmė jį atgal į rikiuotę.

- Tvardykitės, madam, - pasakė jis. - Nėra didesnės garbės motinai. - Jis įbruko jai į delną didžiulę naujutėlaite monetą. - O štai ir rekrūto premija - imperatoriškasis šilingas. Imperatorius džiaugsis sužinojęs, kad jūs jį gavote. RA-A-AMIAI!

Kerėpliškai sumušę kulnais rekrūtai ištiesė pečius ir užrietė aukštyn smakrus. Tą patį, didžiulei savo nuostabai, padarė ir Bilis.

- DEŠI-INĖN!

Jie apsisuko vienu žvaliu judesiu: robotas perdavė komandą batų hipnospirale....

Pastabos

- 1) Vudu - kultas, paplitęs kai kuriose Antilų salose, tarp jų ir Jamaikoje, Haityje bei kitose. Samedi - vienas iš folklorinių šio kulto personažų.
- 2) Chaoma, chomas - šventas augalas, kurio sultys spaudžiamos pagrindinių zoroastričių apeigų metu.
- 3) "Vendidadas" - šventojo zoroastrizmo kano "Avestos" dalis.
- 4) Iškastinis dinosauras, turėjęs tris ragus.
- 5) Kartagina turi būti sugriauta (lot.)
- 6) Čia: Taip išnyko tiranozaurai (iškr. lot.).
- 7) Gezund štik - begalė (idiš).
- 8) Tabes dorsalis - stuburo smegenų džiūtis (lot.).
- 9) Naminė degtinė, kurią geria Amerikos indėnai.
- 10) Garsus prancūzų kriminalistas (1853-1914).